

ZE ZABEZPEČOVÁNÍ BOJOVÉ POZNATKY POHOTOVOSTI

V článku se zaměřím na tři hlavní úkoly. Na **bojové rozdělení**, na způsoby **zabezpečení pevného systému velení** po vyhlášení bojového poplachu a na co **zaměřit pozornost v přípravě jednotek, velitelů a štábů** při plnění úkolů bojové pohotovosti.

Vycházím z toho, že velitel a štáb jako řídicí a koordinující orgán vytváří denně na základě vlastních poznatků a informací od podřízených podmínky k udržení stálé bojové pohotovosti lidí, techniky a materiálu. Souběžně pravidelně připravuje dozorčí orgány a proěřuje jejich znalosti.

BOJOVÉ ROZDÍLENÍ — ORGANIZAČNÍ ZÁKLAD ÚSPĚCHU BOJOVÉ POHOTOVOSTI

Podle místních podmínek máme na jednotlivých stupních zpracované pomůcky k bojovému rozdělení. Máme také určité zkušenosti; hlavní spočívá v tom, že sebelepší pomůcka sama nezabezpečí dovedení úkolů k jednotlivci. Tuto práci musí zabezpečit velitelé nebo náčelníci. Osvědčuje se, stanovit čas a místo k bojovému rozdělení najednou v celém útvaru za přímé účasti a kontroly štábu útvaru. Pro nepřítomné jednotky jsou určení funkcionáři, kteří jim úkoly z rozdělení předají.

V podstatě jde o tyto zkušenosti:

— stanovení času, místa bojového rozdělení a denní účast štábu útvaru dává bojovému rozdělení tu vážnost a místo, které si v procesu bojové pohotovosti zasluhuje. Úkoly jsou předávány přímo, ve-

litelé se musí na rozdělení připravit a je zabezpečena kontrola jednotlivců;

— na takovéto rozdělení je třeba 20 až 30 minut. Denně je kontrolována znalost vyčleněných skupin pro jednotlivé úseky (svolání, svoz, vyvezení techniky, naložení materiálu atd.). Příslušní funkcionáři mají trvale přehled o vyčleněných lidech i technice a bezprostředně jejich činnost prověřují nebo usměrňují, ale také nesou osobní odpovědnost za jejich připravenost;

— odpadá tzv. „bojové rozdělení“ ve skladech, dílnách nebo parcích, kde zpravidla úkoly nikdy neproniknou pro značnou rozptýlenost pracovníků. Vojáci a velitelé si zvyknou na pořádek a přesnost, organizovat práci tak, aby úkoly splnili ve stanovenou dobu.

Obsahová náplň bojového rozdělení u útvaru

Po obsahové stránce bojové rozdělení útvarů můžeme rozdělit na:

- zabezpečení vyrozumění jednotek a vojáků z povolání, jejich svoz do určených míst; k tomu vyčlenit kromě obsluh technických zařízení spojky a dopravní prostředky;

- zabezpečení organizovaného opuštění posádky ve stanovené normě lidmi i technikou; zde se řeší pořádková a regulační služba, zabezpečení spojení, organizace vyvedení techniky z parku (včetně nepojízdné) a činnost dílenských prostředků;

- zabezpečení vyvezení materiálu všeho druhu, kde řešit určení nakládacích skupin co do počtu podle jednotlivých druhů materiálu, času i místa naložení a jejich dotací dopravními prostředky;

- zabezpečení velení a spojení velitele a štábu přímo ze shromaždiště, vyčlenění rekognoskační a operační skupiny (s podskupinou velení, spojovací prostředky, styční důstojníci) a skupinou k zajištění VS (stráž, pořádková služba, podací stanice, hospodářská výdejna atd.);

- zabezpečení vyčlenění zpětného odřadu osob a vozidel, jeho připravenost plnit úkoly, související s mobilizačním plánem.

Způsob bojového rozdělení v rámci útvaru

Vycházíme z předpokladu, že náčelník štábu provedl bojové rozdělení se štábem a veliteli praporů, upřesnil jednotlivé oblasti bojového rozdělení co do obsazení lidmi a technikou. Uložil úkoly k zabezpečení bojového rozdělení a ke kontrole štábu.

a) Ve stanovenou dobu nastoupí útvar k bojovému rozdělení podle denního řádu útvaru, náčelník štábu vyčlení skupinu k uvědomení a svozu, zabezpečení opuštění posádky, vyvezení materiálu, velení a spojení a zpětný odřad. Nařídí vyčleněným funkcionářům štábu prověřit jejich úplnost, znalost povinností a úplnost techniky,

b) ostatní jednotky pod vedením svých velitelů provedou bojové rozdělení podle Zákl-1-1, článek 191. Po skončení hlásí výsledky bojového rozdělení náčelníkovi štábu útvaru s přesnými počty 1. sledu, lidí, techniky i zásob a počty 2. sledu,

c) náčelník štábu útvaru hlásí výsledky bojového rozdělení za celý útvar štábu svazku.

Bojové rozdělení tímto způsobem se plně osvědčuje zejména co do úplnosti

a trvalého přehledu hlavních funkcionářů o stavu bojové pohotovosti. Je pravda, že někteří vojáci z povolání poukazují na náročnost, tj. denně shromažďovat útvar, ovšem zapominají na to, že „účel světlí prostředky“. Má to dále tu výhodu, že velitelé zabezpečují ukončení prací všude včas, že se okamžitě hledá každý „zašitý“ voják a že sami jsou nuceni mít věci v pořádku. Takovéto bojové rozdělení zaručuje štábu dokonalý přehled o situaci a možnost vše napravit předem, než by bylo pozdě.

Pokud se týká štábu svazku, ve svých měsíčních plánech činnosti musí počítat s kontrolou výsledků bojového rozdělení i s prověřením ostatních otázek bojové pohotovosti. Nesmí ponechat celou věc náhodě a nebo se spokojit jenom s hlášením. Pravidelná prověrka splněných úkolů utužuje dochvilnost, přesnost a především prohlubuje návyk osobní odpovědnosti každého za stav bojové pohotovosti.

Bojového rozdělení ve štábu svazku se zúčastní náčelníci oddělení, zástupci velitele a náčelník štábu. Obsahově řeší tyto otázky:

- obsazení celodenní směny,
- určení styčných důstojníků k doručení dokumentace a k nadřízenému štábu,

- přítomnost příslušníků štábu a jejich využití při bojové pohotovosti,

- složení operační skupiny k zabezpečení velení,

- vyrozumění a svoz vojáků z povolání,

- vyvezení zásob svazku,

- obsazení zvláštních skupin vyčleněných pro štáb svazku a jejich činnost,

- výsledky bojového rozdělení útvarů a stav hlavních druhů techniky,

- organizaci složení a zabezpečení zpětného odřadu.

Jak na stupni útvaru, tak i na stupni svazku platí zásada dovést úkoly k podřízeným; zvláště k takovým jednotkám, které bezprostředně zabezpečují bojovou pohotovost štábu (velitelské, spojovací a dopravní jednotky). Zvláště tyto jednotky musí být v denní pozornosti náčelníka štábu již proto, že na ně je položena hlavní tíha úkolu.

Závěrem chci zdůraznit, že bojové rozdělení vytváří základní organizační předpoklady ke splnění úkolů bojové pohotovosti. Předpokládaný systém práce i obsahová náplň bojového rozdělení zabezpečuje jeho kvalitu a co hlavní — nepřetržitě plnění úkolů bojové pohotovosti.

JAK ZABEZPEČIT PEVNÝ SYSTÉM VELENÍ PO VYHLÁŠENÍ BOJOVÉHO POPLACHU

Nechci opakovat příslušné články [45 až 47] předpisu Vševojsk-1-1, které samozřejmě musíme dodržet, ale zaměřím se na opatření, které systému práce pevného velení předcházejí v oblasti organizační, výcvikové a materiální. Jde především o plánování a harmonické sladění jednotlivých akcí v plánu štábu svazku a útvaru. Zde mám na mysli především:

- výběr obsluh stacionárních pojítek (rádiových, linkových, radioreléových), jejich rozdělení podle potřeby a schopnosti lidí,

- plánovat přípravu a zdokonalování spojovacích jednotek v systému práce štábu svazku (útvaru) z hlediska využívání vnitřního i vnějšího spojení v rámci metodických nácviků, činnosti operačních skupin nebo štábního nácviku,

- vyhodnotit konfiguraci terénu podle dislokace útvaru v rámci svazku a jeho použití, účelné rozmístění PRMu a radioreléových stanic se zaplánováním času na praktickou prověrku slyšitelnosti. Přitom brát v úvahu možné elektrické rušiče (vysoké vedení, transformátory) v blízkosti míst velení a prvků spojovací soustavy,

- plánovat kontrolní činnost a prověrku operačních skupin včetně všech spojovacích prostředků,

- zabezpečit dostatečné množství vlastních linkových spojů i spojů vyžadovaných v akci OP-2A od OSSS (přitom tyto spoje musí být technicky připraveny k použití do P + 40–60 min.). Toto spojení využívat zejména v době od vyhlášení poplachu do zaujetí shromaždišť nebo prostoru rozptýlení.

Vytvořením těchto organizačních předpokladů však by nebyl celý systém velení zabezpečen. Zůstává tedy dorešit některé otázky v přípravě lidí, prostředků a materiálního zabezpečení.

Zde je nutné řešit:

- opatření ke zvyšování třídosti, kde hlavní důraz položit na dodržování provozního řádu, provozní kázně a znalost techniky,

- přípravu velitelů v práci na pojítkách, výcvik v ovládání pomůcek utajeného velení a stanovení co, kdy, kde a jak hlásit nadřazenému veliteli nebo jeho štábu,

- přípravu techniky, její udržování a ošetřování, především výcvik řidičů již od zahájení řidičských kursů tak, aby přispěly ke splnění časových norem,

- vybavení štábu, styčných orgánů,

regulace, spolek a pohyblivých pojítek příslušným materiálem, umožňujícím plnit úkoly rychle a včas.

Zkušenosti ukazují, že při uvádění plánu bojového poplachu do života svazku, či útvaru musí štáb s těmito opatřeními počítat. Jedno bez druhého nejde. Nárazově ničeho nedosáhneme, když chybí systém. A systém tvoří promyšlenost, plánovitost, příprava, provedení a kontrola. Nic nepomůže dobré pojítka, když je špatná obsluha a opačně. Když je obojí dobré, hraje rozhodující úlohu řidič. Taková je praxe, která se osvědčila.

V závěru k otázkám systému velení chci zdůraznit několik poznatků k **způsobům získání přehledu o situaci a předávání rozkazů**. Jde o přehled, co vyjelo po vyhlášení daného signálu, který musí dodat podřízený velitel po bojovém rozdělení a po signálu informovat jenom o změnách, které nastaly v průběhu poplachu. Nezapomínáme na hlášení o připravenosti k plnění úkolů. Při vedení bojové činnosti je systém získaných přehledů o situaci znám. Proto uvedu dva poznatky:

1. Je správné a ukazuje se nezbytné souběžně s prověřováním bojové pohotovosti útvarů a svazku cvičit orgány v teritoriu včetně aktivizace regulačních a pořádkových orgánů, prostředků spojení a předávání zpráv. Již také proto, že těchto prostředků se nedostává (zatím jednotky regulace nemáme v tabulkách) a dáváme je na úkor oslabení motostřeleckých a velitelských jednotek (i když jsou na obrněných transportérech). Samotný přesun ztěžuje rádiové spojení zvláště při velkých vzdálenostech, kde vznikají v závislosti na terénu „hluchá místa“. Tak např. při přesunu na vzdálenost 200 km má svazek k dispozici tři soupravy RDS 66, 6 souprav R 105 Z. Krátkodobě s omezením vysílání může využít KV pojítka. Pomocí těchto pojítek můžeme vytvořit spojovací soustavu, která je s to zabezpečit přesun, čímž se ale vydáváme v nebezpečí, že při zasazení svazku z chodu se těchto pojítek nebude momentálně dostávat k vedení boje. Z toho vyplývá nutnost využít za přesunu především spoje a pojítka teritoria. Dobré poznatky má v tomto směru štáb SVO zejména v organizaci stacionárních míst velení za přesunů, organizovaných orgánů teritoria a obsazených podle nařízení nadřazeného velitele nebo jeho štábu funkcionáři svazků a útvarů. Tato místa jsou především využita k soustředění veš-

kerých informací za přesunu, včetně situace na frontě nebo případných změn úkolů. Souběžně na tato místa navazuje celá organizace regulační a pořádkové služby a informace o radiální a chemické situaci na osách.

2. Jde o doručení rozkazů nebo příslušné dokumentace. Místa doručení musí být stanovena tak, aby nezdržovala útvary v plnění úkolů. Stanovit jednu variantu není správné již proto, že prostředky k doručení mohou být různé (vrtulníky, při špatném počasí vozidla nebo technická pojišťka). Proto místa převzetí určíme podle toho, jak to vyžaduje bojový úkol.

Co však musíme denně upřesnit jsou styční důstojníci a jim přidělené prostředky.

Dokumentace musí být stručná, jasná a srozumitelná a co hlavní zpracována v tolika výstiscích, aby velitelé a štábu zabezpečila plynulou práci na místech velení. Rozhodně odstranit z praxe doručování neúplné dokumentace, která nebezpečuje souběžnou práci na všech místech velení. Pak je lepší činnost řídit na rozkaz a časovou kalkulaci k tomu přizpůsobovat. Zde jde o pochopení zákonitostí a vzájemných souvislostí jako jedné z příčin, které hledáme při nevyhovujících výsledcích.

NA CO ZAMĚŘIT POZORNOST V PŘÍPRAVĚ VELITELŮ, ŠTÁBŮ A JEDNOTEK PŘI PLNĚNÍ ÚKOLŮ BOJOVÉ POHOTOVOSTI

U štábu jde o pochopení plánu bojového poplachu včetně povinností jednotlivců při narůstání stupňů bojové pohotovosti. Splnění těchto úkolů klade vysoké požadavky a proto k nim musíme přihlížet již při metodických nácvicích, kdy sledujeme tato opatření:

a) důsledně prověřit sladěnost postavených úkolů plánu bojového poplachu co do času, obsahu a obsazení. Jejich návaznost na metodiku práce v boji. Proškolení po etapách jak teoreticky, tak prakticky. Při nácvicích dodržovat posloupnost, prověřit organizační návaznost a plynulost splnění úkolů v předepsaných časových normách.

b) před splněním důležitých úseků bojové pohotovosti organizovat ukázky, zejména z činnosti jednotlivých skupin při opuštění posádky, zaujetí shromaždiště a v prostoru rozptýlení. Rozmístit prostředky, určit jim přesná místa, osy příjezdu a výjezdu, náplň práce každého jednotlivce a činnost při jednotlivých signálech zabezpečení bojové činnosti.

c) prověřit vybavenost jednotlivých pracovišť pomůckami, materiálem, technickými prostředky a vyřešit jejich vyvezení.

d) procvičit plánovaný systém kontrolní činnosti štábu útvaru a svazku při vyhlášení poplachu a v zabezpečení splnění bojového úkolu.

e) získané poznatky postupně dopracovat do plánu poplachu nebo do metodiky práce štábu. Odstranit nedostatky a vytvořit maximální předpoklady realnosti.

f) zapláňovat prověrky znalostí úkolů jednotlivců a skupin jak v prvním, tak i ve druhém sledu. K tomu plánovitě pro-

vádět předem připravené metodické nácviky, roze hry nebo štábní nácviky.

Samotnou náplň přípravy příslušníků štábu a velitelů volíme podle konkrétních podmínek svazku nebo útvaru. Úroveň provedení je závislá především na organizačních schopnostech velitele a štábu, na důslednosti a náročnosti dovést věci do konce a nezůstat na půli cesty.

Zkušenosti ukazují, že právě nedostatky v organizační struktuře mnohdy jsou příčinou nesplnění úkolu. Mám zde na mysli především vyřešení plynulého výjezdu techniky z parku (nebo kasáren) s prověřením kapacity výjezdových bran, obsazení regulačních míst, stanovení pořadí výjezdu, označení proudů a organizaci poskytování technické pomoci zejména na těch místech, kde dochází k nahromadění techniky a prostředků. Zvláště ní pozornost věnovat zimnímu období, úplnosti a správnosti konzervátorů akumulátorových baterií, propojovacích kabelů, startovacích vozíků, vstřikovačů apod.

Často zapomínáme na řešení otázek bezpečnosti; jejím nedodržením se může zhroutit i dobře promyšlená organizace opuštění posádky. K nim patří správné rozmístění techniky na parkovacích plochách a vyřešení přístupu k ní s možností rychlého naložení munice a vyřešení větrání při spuštění motorů veškeré techniky (toto může podstatně ovlivnit práci lidí a celý výjezd). Stojí za zamyslení i otázka — dát možnost jedenkrát v roce (až po metodických nácvicích) veliteli útvaru prověřit vyvedení veškeré techniky najednou s naložením zásob. Tím by si prověřil realnost svého zámyslu a přijatých opatření, měl možnost zjištěné nedostatky odstranit a

v praxi si ověřil výsledky dílčích nácviků v posádce, ve shromaždišti a v prostoru rozptýlení.

K úplnosti opatření velitelů a štábů zůstává objasnit zásady přípravy jednotek, která spočívá především:

a) připravit jednotlivce k úkolům vyplývajícím z bojové pohotovosti tak, aby postupně získali mechanické návyky při plnění úkolů podle předurčení rychle, přesně a ve stanovených normách,

b) aby vojáci a poddůstojníci byli cvičeni především ve své odbornosti a změny povoleny jen v ojedinělých případech,

c) abychom soustavně v přípravě věnovali náležitou péči technice a dbali o pravidelné zvyšování řidičské praxe a odbornosti. Zde stanovit konkrétně počet ujetých kilometrů, stanovit tempo příjmu a vysílání atd.,

d) procvičit činnost do opuštění posádky, stanovit osy přesunu na jednotlivá pracoviště, organizaci výjezdu a určit přesně místa ve shromaždišti a prostoru rozptýlení,

e) procvičit činnost ve shromaždišti, v prostoru rozptýlení, metodiku práce v přípravě zbraní a techniky k boji a vydání materiálu jednotlivcům,

f) postupně metodicky vycvičit vojáky a poddůstojníky vyčleněné do zvláštních skupin a zpětného odřadu tak, aby materiál i nepojízdná technika byly vyvezeny podle plánu a plynule,

g) procvičit činnost v rámci celého útvaru na signály.

Zkušenosti ukazují, že při správném výcviku je voják schopen opustit ubytovací prostor v letním období do 3 minut, v zimním období do 5 minut. K tomu, aby jednotky mohly organizovaně opustit posádku, musí být uspořádání a uložení ma-

teriálu rot takové, aby ve výjezdu nezdržoval. Opatření v praktickém rozložení materiálu jsou známa. Poukážu na tři základní organizační předpoklady ve shromaždišti a v prostoru rozptýlení:

1. V uvedených prostorech je nutné určit a vyznačit pro každý kus techniky její místo. Při tom přihlídnout k tomu, že technika musí vyjet v předpokládaném pořadí, tudíž k zajištění na určené stanoviště musí mít dostatek místa. Rozmístění provést tak, aby po obdržení úkolu nemusela být měněna pochodová sestava a ta zabezpečovala přechod do bojové sestavy.

2. Aby rozmístěním byla vyřešena možnost přípravy techniky a zbraní, předem vyhlédnutá a vybavená místa k rektifikaci zbraní, řešení způsobů přeložení munice na výcvikové tanky a vydání materiálu jednotlivcům (střelivo, ostrý filtr atd.).

3. Aby místa k předávání zpráv byla předem připravena, správně rozděleny úkoly vojákům základní služby tak, aby byli schopni pracovat samostatně.

Při dodržení těchto zásad můžeme spoléhat na úspěch. Je to práce jistě náročná, vyžadující trpělivosti i důvtip velitelů, ale nanejvýš rentabilní.

Snažil jsem se poukázat jen na některé otázky v zabezpečování bojové pohotovosti, které jsem považoval za stěžejní. Vycházel jsem především ze zkušeností, které jsme načerpali za poslední dva roky, jejichž prosazením bylo usnadněno plnění úkolů bojové pohotovosti v praxi. Na jejich vyřešení se plně podíleli velitelé i štáby za účinné pomoci štábu okruhu. Rozhodující úlohu při jejich plnění sehrála kontrolní činnost, její komplexnost a řešení nedostatků na místě. Snažili jsme se pracovat tak, abychom problémy neodkládali, ale hned je řešili.